

Литература:

1. Александрова А.Ю. Международный туризм / А.Ю. Александрова // Аспект – пресс, 2004.
2. Дурович А.П. Активный туризм: современное состояние и перспективы развития / А.П.Дурович. – К.: Новое знание, 2003.
3. Моспанова И. Активный туризм– что это такое? / И.Моспанова // Туризм. – 2001. – №2. – С 18–22.
4. Максимов Г. Свободный анализ ситуации, сложившейся в данный момент / Г.Максимов // Туризм. – №3.
5. Бовсуновская А.Я. География туризма: учебное пособие / А.Я.Бовсуновская. – Д., 2002.

ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ ЗАНЯТЬ ТУРИЗМОМ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Надія Топилко¹, В.Семенюк²

¹Міжрегіональний центр професійно-технічної освіти художнього моделювання і дизайну,

²Технологічний коледж НУ «Львівська політехніка»

Проблеми здоров'я підростаючого покоління викликають обґрунтовану тривогу всіх науковців. З року в рік знижується рівень здоров'я студентської і учнівської молоді. Ускладнюються умови професії, зростають вимоги до організму підлітків на етапах опанування професією та адаптації до всього комплексу виробничих умов. Збільшується обсяг програмного матеріалу навчальних дисциплін і виробничої діяльності, що висуває підвищені вимоги до стану здоров'я та адаптаційних можливостей організму учнів.

На стан здоров'я учнів впливають екологічні проблеми харчування, шкідливі звички, нерідко недотримання гігієнічних норм і правил організації навчального процесу, зниження рівня фізичної активності, особливо в закладах професійно-технічної освіти (ПТО). В професійно-технічному навчальному закладі, до шкільної гіподинамії додається гіподинамія виробничого процесу, оскільки учні, крім завершення середньої освіти, вивчають виробничі професії, що вимагає високого рівня працездатності у ще не сформованому молодому організмі. Головною проблемою є їх недостатня рухова активність (А.М. Нагорна, 2003; В.Р. Кучма, 2004; О.М. Данова, 2006; М.Р.

Ватнищева, 2007; Р.І. Дзьобак, 2008; У.С. Шевців, 2009; В.А. Тимченко, 2010; Р.Р. Сіренко, 2010).

Туризм, як вид активного відпочинку є об'єктом дослідження багатьох науковців, серед яких можна назвати: Л.О. Тимошенко, Ю.А. Грабовського, В.Д. Дехтяря, О.Г. Дем'янчука, О.В. Дмитрука, Н.І. Стецьку.

Дитячо-юнацький туризм, орієнтований на соціально важливу категорію нашого суспільства – підростаюче покоління, набирає широкої популярності в останнє десятиліття.

Туризм є важливішим засобом виховання та оздоровлення молоді, сприяє розширенню світогляду, розвитку пізнавальної діяльності. Саме туризм, на думку багатьох авторів (О.Г. Дем'янчук, Л.О. Тимошенко, Ю.А. Грабовський) створює умови, які вимагають від дитини активних дій, самостійно прийнятих рішень, любові до праці, до навколишнього середовища.

Туризм, як форма активного відпочинку й додаткової освіти, корисний кожній дитині. Мало сказати корисний – він необхідний кожній особистості, яка розвивається (О.Г. Дем'янчук).

Під час подорожей туристи знайомляться з минулим і сьогоденням країни, її природними багатствами, пам'ятниками культури. Провідними завданнями дисципліни є: ознайомлення студентів з особливостями туризму як виду спорту і пізнавальної діяльності; усвідомлення правил організації і проведення туристичних подорожей та правил безпеки під час занять туризмом; формування у студентів вміння працювати з туристичним спорядженням, знання про особливості туристичних змагань; навчання розробці маршруту походу і оформленню маршрутних документів.

Педагогічні дослідження свідчать про те, що діти, які зайняті туризмом, майже чверть календарного року проводять у походах, екскурсіях, навчальних заняттях, змаганнях (Н.І. Стецька). Педагогічно доцільні, змістовні систематичні заняття з туризму позитивно впливають не тільки на організацію вільного часу, а й на духовний розвиток особистості. Вони знімають напруження, дають позитивний вихід енергії, створюють умови для самореалізації, розвитку творчих здібностей (Наровлянський О.Д.).

Останні дослідження науково підтвердили той факт, що рівень індивідуального здоров'я учнів і студентів значно погіршився, а

навчальна програма курсу «Фізичне виховання» не в змозі вирішити найголовнішого свого завдання – поліпшення здоров'я.

У програмі професійно-технічних навчальних закладів, відповідно до навчального плану, передбачено, із зростанням віку учнів з I-го по III-й курс, зменшення кількості годин з фізичної культури, а саме I курс – 74 години, II курс – 76 годин, III курс – 42 години [9]. Слід зазначити, що кількість годин на третьому курсі зменшується за рахунок вилучення з програми фізичних вправ динамічного характеру: легка атлетика, спортивні ігри, а туризм – взагалі не передбачено програмою. Водночас, збільшуються години виробничої практики: I курс – 222 години, II курс – 414 годин, III курс – 252 години у майстерні і 603 години на підприємстві ДС ПТО (Державний стандарт професійно-технічної освіти – 2006 р.).

Державні стандарти, чинна програма, регламентують весь навчальний процес, практично не залишаючи вибору для індивідуального і диференційованого навчання, оцінюючи усіх дітей за однаковими нормативами, виходячи з одних і тих самих орієнтирів навчання та виховання і опираючись на одні й ті ж самі критерії оцінки фізичного стану. В цілому, саме ці програмні орієнтири і вкорінена в них педагогічна практика, формують в нашій освіті стандартизоване навчання, яке знищує індивідуальність.

К.Д. Ушинський зазначав: „Дайте дитині трохи порухатися, і вона знесу подарує вам 10 хвилин уваги, а десять хвилин жвавої уваги, якщо ви зуміли їх використати, дадуть вам більше, ніж цілий тиждень напівсонних занять”.

В якості висновків, можна наголосити на необхідності:

1. Проаналізувати зацікавленість учнів ПТУ різними видами спортивно-оздоровчого туризму.
2. Врахувати наявні передумови до професійних захворювань учнів, з метою зміцнення здоров'я та підвищення рухової активності.
3. За результатами аналізу документальних матеріалів, розробити програму для професійно-технічного навчального закладу.

Література:

1. Атрощенко С. В. Програма для професійно-технічних навчальних закладів Фізична культура / [С. В. Атрощенко, С. О. Єфремова та ін.]. – К., 2009. – 42 с.
2. Грабовський Ю.А. Спортивний туризм : [навч. посіб.] / Ю.А. Грабовський, О.В. Скалій, Т.В. Скалій. – Т. : Богдан, 2009. – 304 с.

АСПЕКТИ РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧОЇ І ТУРИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЛУБУ «МАНІВЦІ»

Тарас Білошицький¹, Іван Баховський²

¹ЛМГО ТСК «Манівці», ²Львівська комерційна академія

Модель структурної вертикалі організацій, які займалися фізичним, суспільним та естетичним вихованням молоді, за останніх 30 років зазнавала постійних змін. Часті коливання між європейською, американською та радянською формами громадянського суспільства, перманентне наслідування моделей розвитку соціальних інституцій сусідніх держав, спонукали до появи нових форм реалізації суспільних інтересів.

Туризм, зокрема спортивний, який активно розвивався у Радянському союзі, з переходом на нові форми суспільних відносин фактично зник. Цілковита залежність від профспілок, як у фінансуванні, так і у виборі напрямку розвитку, стала причиною його десятилітньої деградації. Саме в цей період в багатьох містах України почали формуватися колективи, які займалися спортивним туризмом, проте не мали юридичного статусу. Як правило, вони організовувались спортсменами з інших видів спорту, що обрали туризм як засіб активного рекреації.

У перші роки ХХІ століття фінансування міськими, обласними відділами спорту та культури, хоча і залишалося на незначному рівні, набуло ознак стабільності. Як наслідок, почали проводитись більш масштабні заходи: першості міст і навіть чемпіонати України з видів туризму. Разом з тим, необхідність поєднання праці із навчанням, фактично унеможливили, для найбільш активної молоді заняття в спортивних секціях. Таким чином, активний туризм отримав нових прихильників, адже основною формою реалізації спортивних інтересів були походи вихідного дня та кварталні багатоденні походи.

Таким чином, було закладено фундамент для створення громадських організацій. На даний момент у Львові налічується понад